

ЛЕМ.фм+

ПАНРУСІНСЬКИЙ ТЫЖДЕННИК № 29 03.10-09.10.2016 ISSN 2451-246X WWW.LEM.FM

На суд!

4

В Гладышові замазаны лемківські назви села. Чи то зас лем хуліганы?

14

Общество, проти котрого ся поставив єпископ

18

Третє колесо, ці третій кінь?

Зміст

Рекомендуємо //

4

В Гладышові замазаны лемківскы назвы села. Ци то зас лем хуліганы?

На фоні штораз час-тійшых відомости о нарастаючій в Польщы агресії і нетолеранційных поставах взглядом національных і етнічных меншын та членів других народности, на жаль...

4

В Гладышові замазаны лемківскы назвы села. Ци то зас лем хуліганы?

6

Дальшы консерваторскы роботы в Королику Волошкым

8

Камюнчане в Кракові

10

Програм Театру Александра Духновича в Пряшові на місяць октобер 2016

12

15 років тому выстартувала русиньско-лемківска філологія

14

Общество, проти котрого ся поставив єпіскоп

16

102 рокы тому в Талергофі...

18

Третьє колесо, ці третій кінь?

20

Події в найблизшым тыжні

22

В найблизшым тыжні

23

Фафриндя і сконфіскуване

Редакция:

Шефредактор:
Демко Трохановскій,
технічний редактор:
Наталія Малецка-Новак,
члены редакції:
Богдан Гамбаль,
Севериян Косовскій,
Петро Медвідь,
Павел Малецкій.

Редакция

Давно тому – чытай: коли Лемкы не домагали ся, або не могли домагати ся своїх прав – то был спокій. Были то такы часы, коли вшыткы ся кохали і любили, а предовшыткым не сварили. А, як знаме, згода буде – незода руйнує. Сусід сусідови помагал, а не завидувал. Аж пришли недобры лемківскы студенты з самого Кракова і зачали люди – чытай: Лемків – баламутити, же подібно штоси ся ім належыт.

На знімці шефредактор тыжденника
Демко Трохановскій.

ніст переголосувати (против, як думам) і заблюкувати польско-лемківскы таблиці.

Істо «соломоновий» вихід з той ситуації нашли жытелі сел Бортне і Бодакы. Там, хоц більшість бортнян і бодачан то Лемкы, рішыли, же консультації і двоязычны таблиці ім непотрібны. Повіли, же то они будут рішати, коли захотят даякых змін, а не «студенты з Кракова». В позаконсультаційных бесідах чуло ся аргументы, же діти ходят до шкіл на друге село і зато одмовили ставляти лемківскы таблиці, жебы іх часом «Рускыма» не прозвали. Написал ем колиси о тым в «Бесіді». Бортняне і Бодачане ся погнівали. Мі было стыд, же ім не стыд, а были і такы, котры сугерували, жебы-м, ідучы з Горлиц на полудне, за Ропицьом в ліво радше не скручал.

Лем ци стыдання ся свого то вихід з той ситуації? Можеме вернути до комуністичных часів, котры вельо так охочо споминат, бо товды был спокій, Лемкы не были посварены, «Лемковина» співала, а до Бортного (!) на ватру приходили тисячы осіб. Товды не мож было ставляти двоязычных таблиц, зато был спокій. Товды не мож было ся одзывать о свое, зато был спокій, а власти дозволяли лем на мінімальны проявы нашой культуры – зато і был спокій.

Не думам, жебы стыдом мож было розвязати буд-што. Ігноруваньом невыгідного факту через локальну адміністрацію, же на Горличчыні шырит ся нетолеранция, ксенофобія і ненавист до меншын – тіж ніт. А то, вкінци, рецидива. Малярі-ксенофобы нищыли уж двоязычны таблиці в Білянці, Реґетові, Ріпках і Гладышові. То такой половина з вшыткых сел, де мож видіти названя в языку автохтонів той землі, насильно выгнаных в 1947 р. Ідіота того не зрозуміє. Зрозумійме мы і одраз реаґуйме на тото варварство. Най же добрым приміром до діяня буде пані Ольгы з Новиці, котра видячы в інтернеті знимкы замалюваных таблиц, пішла іх вычистити. Дякую з цілого сердца, пані Ольго. В тамтот суботній ден, хоц смутній, дали сте мі капинку надії на ліпше. ●

Demko Trochanovskiy
шефредактор

В Гладышові замазаны лемківскы назвы села. Ци то зас лем хуліганы?

На фоні штора частійших відомости о нарастаючій в Польщы агресії і нетолеранційных поставках взглядом національных і етнічных меншын та членів другых народности, на жаль, приносиме смутну віст о наступных польско-лемківских таблицях, котры были знищены незнаныма – як знаме на днес – особами. Тым разом то село Гладышів на середній Лемковині, де забабраны остали таблиці при въїзді од стороны Ждыні і друга – од Смереківця.

вчешнім пополудньом таблиці не были іщы замажваны.

Справу зголосили сме шолтысови села Гладышів – Мирославо Пелехачови, котрий в телефонічній бесіді повіл нам, же мусит то быти барз свіжа справа, може навет з минулой нocy з 30.09 на 1.10, бо перше ништо нич не спостерюг. Шолтыс, дякуючы за інформацію од нас, заявил, же одраз занимат ся том справом, повідамляючы поліцію і відповідні органы. Мы уж встигли добыти інформацію од жытеля Лігниці, котрий вчешра іхал том дорогом, же

О замажваных лемківских частях таблиц, котры вказуеме на знимках, донюс нам слухач радия ЛЕМ.фм зо Словації, котрий іхал од стороны польско-словацкого граничного переходу Конечна-Бехерів, направляючы ся на Устя Горлицке (д. Устя Руске). Його зачудуваня было тым більше, же по дорозі з Бардийова минял села з русиньскыма написами в Хмельовій і Бехерові на Пряшівській Руси, а пак в Конечній і Ждыні на Лемковині, жебы взріти замажваны таблиці з двох стран Гладышова.

То не перший акт нетолеранції і ксенофобії взглядом лемківской етнічной меншыны в Польщы, котрий выражений єст в нищынню двоязычных таблиц. Перша таблиця была поставлена в Білянці в 2009 році. Уж парураз была она нищена, замажвана, або доцяп вырвана. В жолтні/

октобрі 2015 р. знищено таблицю в Реґетові. О Ріпках, де была знищена мінімум двараз, писали сме недавно.

Дотепер того рода події были тлумачены як хуліганьскы акты незнанных вандалів, а самым таблицям так скоро, як были замажваны, привертано іх правильний вид, очищаючы з фарбы, або ставляючы новы. Здає ся, же локальна адміністрация не хоче, жебы в світ пішла інформація о єдиній «лемківській» гміні в Польщы, де реґулярно проходят акты нетолеранції. Тот факт не чудує, бо неє чым ся хвалити. Але чудує інчий факт – оны незнаны хуліганы мажут фарбом лем лемківску част таблиц. Ци то лем нищыня публичного маєтку, за котрий і так платит держава (значыт – мы)? А може дахто вкінци достереже, же такы фурт повторюючы ся акты треба назвати актами нетолеранції і ксенофобії! Не бесідуючы ани о тым, же то барз планний образ польской державы для іхаючых том трасом туристів з цілого світа. ●

Актуалізація 2016-10-01, 16:50 год.: Таблиці з лемківском назвом Гладышова сут тіж знищены при въїзді од стороны Горлиц на Маластівській Маґурі. На жаль, то выглядат на запланувану акцію...

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

Уж по явліню ся нашого материялу на портали lem.fm, доставали наступны інформації о знищеных таблицях в Гладышові. Як ся вказало, таблиця, котра находит ся на вершку Маластівській Маґурі, іхаючы до села од стороны Горлиц, тіж была знищена. Медже вельома міцныма і горячыма словами, котры осуджали ксенофобічны акты вандалізму, нашли ся і такы: «Треба брати діла в свої руки. Вычистила єм таблицю, як ся лем дало». Того рода поставы будуют і дают шансу вірити, же честных люди єст іщы фурт більше, як тых... но, самы знате. Дякуеме з цілого серця!

Дальшы консерваторскы роботы в Королику Волошскым

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

Фурт тырвають конзерваторскы роботы в бывшій грекокатолицкій церкви Перенесіня Мощів св. Миколая в Королику Волошскым. Як інформує Стоваришыня Королик Волошскій, за послідній час повело ся забезпечыти част поліхромії храму. Консерваторы зняли калькы з орнаментальной декорации під повалом, та розету, котры пак мают быти одтворены. Окрем того, забезпечено малюнкы з видом святых, находячы ся на полудньовій стіні середньої части. Дальше

в анонсі чытаме, же забезпечено окдрыту поліхромію – так, жебы в пізнійшым часі была перенесена на новий тинк. Цікава є тіж інскрипция, находяча ся в олтарі – будуча тым самым сенсацийом. Консерваторы забытків в тій части церкви одкрыли аж три версты розпису. Найстарший з них походить з I пол. XIX ст. і є датуваний на 1843 рік, т.е. рік побудуваня королівского храму Перенесіня Мощів св. Миколая. На днешній ден головны роботы сут

закінчены, але нарядя ведно з руштуваньом остают внутрі церкви, прото же од будучого рока дальше дослідники і консерваторы плянуют продолжати роботы. Важном відомістю є факт, же – согласно рекомендаціям консерваторів – одкрыты поліхромії мусят быти вписаны до державного регістру забытків.

Влони інформували сме про перший великій успіх Стоваришыня Королик Волошскій. То реставрация муруваной дзвінниці, котра находит

Церков в Королику, фот. Д. Новак

Поліхромія в олтарі; фот. фанпейдж Стоваришыня Королик Волошскій

ся по правій стороні перед будинком храму. На тоту ціль оголошена была збірка грошів. Одреставрувана дзвінница была посвячена в 70. річницю переселіня села на Совітску Україну. Подія одбыла ся 22. серпня/августа 2015 р, а дзвінницю ведно посвятили священники грекокатолицкій та римокатолицкій.

Стоваришыня Королик Волошскій, котре заініціювало акцію, было покликане в 2009 році. Єдним з його першых успіхів было позысканя права власности до церковного комплексу та дороги до церкви і цмонтеря. Вдяка тому, же сесы нерухомости принадлежат стоваришыню, його члены могли зачати думати над ратуваньом – гейбы товды – сказаной на заваліня

ся святині. Од тамтой поры повело ся тіж забезпечыти храм перед грабителыма, монтуочы новы двері і затыкаючы вікна. Організаторы мают в плянах одреставрувати в будучым цілий сакральний комплекс. За дзвінницюм реставрация внутрішнього виду храму є деякым етапом в реалізації заложеного пляну. Мрийом Стоваришыня Королик Волошскій єст основаня в одреставруваньом церковным комплексі музею сакральної штуки Лемковины. Місце тото мало бы остати символом браку згоду на нищыня слідів минулого.

Грекокатолицка церков Перенесіня Мощів св. Миколая в Королику Волошскым была побудувана в 1843 році на місци попередньої, дере-

вяной. То камінний храм, накрытий двопадовым дахом, на котрым осаджены сут три бані. Перед II Світовом Войном святыня была одновлена в 1923 році, а дальше в 1930 р. За рокы 1934-47 парохія приналежала до Апостольской Адміністрації Лемковины. По выселіню Русинів храм был перероблений в маґазин місцевого пеґеєру. В 1996 році находячий ся поблиско церкви парохіяльний цмонтір был одреставруваний участникамы консерваторского табору Надсаня, котрому проводил Станіслав Криціньскій.

Більше іфнормаций з проведеньох робіт та богату фотогалерію найдете на фейсбуковым фанпейджы стоваришыня. •

Камюнчане в Кракові

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

В середу, 28 вересня/серпентембра 2016 р., група сеньорів з Камюнкы на Спишы, котры приналежат до тамтышнього здружыня емеритів, пришли на екскурсию до Кракова. Зо свого села выїхали по 6.00 год. рано. Хоц з Камюнкы то лем 140 км., не понагляючи ся, пришли до Кракова перед 10.00 год. Ціла група рахувала си 23 особы.

Найперше рішыли іти позерати на необхідний пункт каждого туристичного вандруваня по Кракові, т.е. на королівській замок на гірці, котру зовут Вавель. Вышпринцували ся скоро і через Гербову браму вошли на пляц перед краківском катедром. В середині храму позерали на численны гробы польских королів з династий Ягайлонів і Анжуйовців, в тым св. Ядвигы з Анжу, котра была і корольом Польщы, і найвысшом княгыньом Литвы, дідичком Руси і Мадяр. Як єдну з найціннійших рускых памяток в Кракові позерали на розписаны рускыма мастерами стіны каплиці св. Креста з XV ст.

Потім послухали короткого выкладу про найдавнішы археологічны памятки, котры находят ся на Вавели і про історичну приналежність Кракова і цілого карпатского регіону до Великоморавской державы.

Дальша вандрівка завела групу долов до міста. Середньовічном Канонічом улицьом, єдном з най-

красшых, дішли до пляцу Марии Магдалины. На короткій час вошли до костела св. Петра і Павла (деякій час замінений был і в православну церкву), жебы видіти на головным олтари символы наданя признак достойности єпископови східнього обряду, з різьбами Отців Церкви чествуваных і західніма, і східніма християнами – св. Кірила Єрусалимского і Кірила Александрийского

Дальше так званом королівском дорогом Камюнчане перешли на Рынок, головний пляц міста. Як раз з вежы марияцкого костела пожарник выгрывал гейнал. Потім група вошла до середины костела, лем не было можливим позерати на головну історичну і мастерску памятку – олтар Віта Ствоша, прото дале улличками польныма ріжных туристів, продавців хоц-чого, улличных грайків і штукмаїстрів, пішли аж до Фльорияньской брамы. Там, при выставленых численных образах ріжной клясы і цінности послухали оповіданя про двох артистів – Яна Матейку – польского маляря чешского походжыня, знаного головно з монументальных історичных представлїнь, і найвызначнійшого лемківского артисту родом з Кракова – Юрия Новосільского.

По тій долгій вандрівці вшыткы почули голод, прото векшына пішла на полуденок до корчмы «Гостинна

хата», де м.ін. постійно мож їсти і русиньскы стравы. Але вшыткы прїбували голод заспокоїти так званым туристичным меню.

По обіді был свобідний час. Каждый міг походити си по Рынку, позазерати до склепів, ци покупити краківскы специялы. Коли по перерві зышли ся вшыткы, при ратушовій вежы зробили групову фотку на фоні найвеце краківского будинку – Сукєнниць.

Пополудньом, о 15.00 год., встигли іщы зайти до найстаршой части Ягайлоньского Університету. На подвірци Collegium Maius могли позерати на парадны годинки і послухати академічной пісні *Gaudeamus Igitur*. Серед численных туристів і дакотры Камюнчане доведна єй співали.

Наконец, Камюнчане звиділи недалеко положену грекокатолицку церкву пп. Воздвижыня Честного Креста при ул. Віслїній. Дякуючы напамічным, могли зайти до храму і помолити ся. Там на свої очы могли позерати на ікони малюваны Юриєм Новосільским, як тіж зреструуваний іконостас, запроєктуваний Яном Матейком. Пак, присутны Камюнчане, з котрых векшына то члены ансамблю **Барвінок Сеньоры**, станули перед іконостасом і одспівали пісню *Богородице Діво*. ●

Камюнчане на подвірци Collegium Maius.

На полуденку в Гостинній Хаті при ул. Слваковській 10.

Камюнчане, а за нима Сукєнниць, фот.: Богдан Гамбаль.

Програм Театру Александра Духновича

в Пряшові на місяць октобер 2016

«МОСКВА-ПЕТУШКИ»

Твор Москва-Петушки Венедікта Єрофеева є часто означованый як роман-поема, і бере ся за ключовый твор російской постмодерны. Історія є барз проста: Венечка ся збудить скоро рано по перепитой ночі на ґарадічах московского панелаку, напитель у весмірних параметрах. Но вирішыть, же навщівить свою любов в Петушках, містечку далекім дакілько годин влаком. Почекать, покля одкрыють першы склепы, накупить деякы предмети котры треба ку пережитю (або скоріше ку непережитю) той драгы... І іде ку желізничній штації. Наступить до влаку і... Дійде до ціля своей драгы? Не дійде? То вже не повіме... Біблія алкоголіків, так є тота поема часто і правом называна. І зато, же алкогольці цілого світа суть брата, бо їх звязує тот найсилніший звязок, творцьове собі дозволили позмінити підназву інсценациі на «біблія алкоголіка».

05.10.2016 (Мала сцена, 19.00 год.)
24.09.2016 (Културный дїм Баєрївці, 18.00 год.)
25.10.2016 (Културный дїм Спішка Нова Вес, 19.00 год.)

«ФАРАОНИ» (песа є в українськїм языку))

В тіпичнім українськїм колхозі стало ся велике чудо: хлопы, ведучі, зачали сі о собі думати, же суть фараоны, аж нараз... стали ся з них жены. І з їх жен стали ся... хлопы. Но і одвтогды зачала ся досправдова авантура. Песа «Фараоны» была драматичным дебютом українського автора Олексія Федотовіча Коломїйця. Інсценација є фонтанов гумору, котрый на позадю класічных тем дякуючі характерістичным персонам розбивать стереотіпы о слабых женах і міцных хлопах. Кібы сьме ся мали выразити днешнім языком, автор вже перед веце як пятьдесятьома роками оптімално вирішыв днеш актуалный проблем «джендер» аґенды.

14.10.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)
ПЕРША ПРЕМЕРА
19.10.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)
ДРУГА ПРЕМЕРА

«КОРЧМА ПІД ЗЕЛЕНЫМ СТРОМОМ» (словацька рапсодія по русиньскы)

Песа, котра є засаджена до періоду великой господарської крізы в тридцятых роках 20-го столітя, приносить нечекано актуалны темы – безробітність, еміґрацію, ці здичаность міджілюдьскых одношін у сполоченьскім оточіню, котре є збавлене людськості. Тоту уровень песа може видиме іщі актуалніше, як у часі выникнутя твору. Напрік дотуліню ся із грубов реалностей днешнього світа песа в собі несе і надію на ліпший жывот, віру в позітивны вартости чоловіка, і хоче поштовхнути позерателя ку жывотній активності, жебы поїмав свою судьбу до властных рук. В тім нам песа так дакус припоминать прославленный драматичный твор Ґорького На дні.

26.10.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)
20.10.2016 (Културный дїм Снина, 18.00 год.)

«МЕДВІДЬ, СПРОСИНЫ»

Дві єдноактовкы од Чехова – Медвідь і Спросины. Тоты песа ся часто уваджають як части єдного представліня. Звязує їх сполочна тема одношін мужа і жены, котре ся формує через здолаваня баналных і безмыселных барьер і котре наконець завершыть ся взаємнов симпатійов. Далшым сполочным меновательом тотых двох пес є сміх, сміх од зачатку аж до кінця, котрый тоты дві представліня провдидить веце як сторіча по сценах професіональных і аматерських театрів на цілім світі.

01.10.2016 (Културный дїм Липник, 14.00 год.)
02.10.2016 (Културный дїм Шарішскый Щавник, 15.00 год.)
04.10.2016 (Културный дїм Стрпків, 19.00 год.)
08.10.2016 (Културный дїм Руська Поруба, 19.00 год.)
16.10.2016 (Културный дїм Кружльова, 15.00 год.)
21.10.2016 (Културный дїм Суків, 17.00 год.)
23.10.2016 (Културный дїм Рокытів коло Гуменного, 14.00 год.)
29.10.2016 (Културный дїм Нягів, 16.00 год.)

«ГАВАЙ»

Гавай є дебютом молодой пряшівской драматічки Михаэлы Закутяньской. Трагікомедія з русиньского села із характерістичнов назвов Гавай – то є оповіданя о гляданю самого себе на периферії Европы і в кругу не цалком тіпичной родины.

09.10.2016 (Културный дїм Волиця, 16.00 год.)

«КАПІТАН КЫЯНКА»

Приповідка о справедливім кральови і його трьох дівках. О бідакови дракови, котрый даремно пришов о свої головы. Приповідка зо вшыткым, што ку тому належить – авантуров, співанками, великым весільом і щастливим кінцьом, досправды заінтересує дітячу і досрлу публіку.

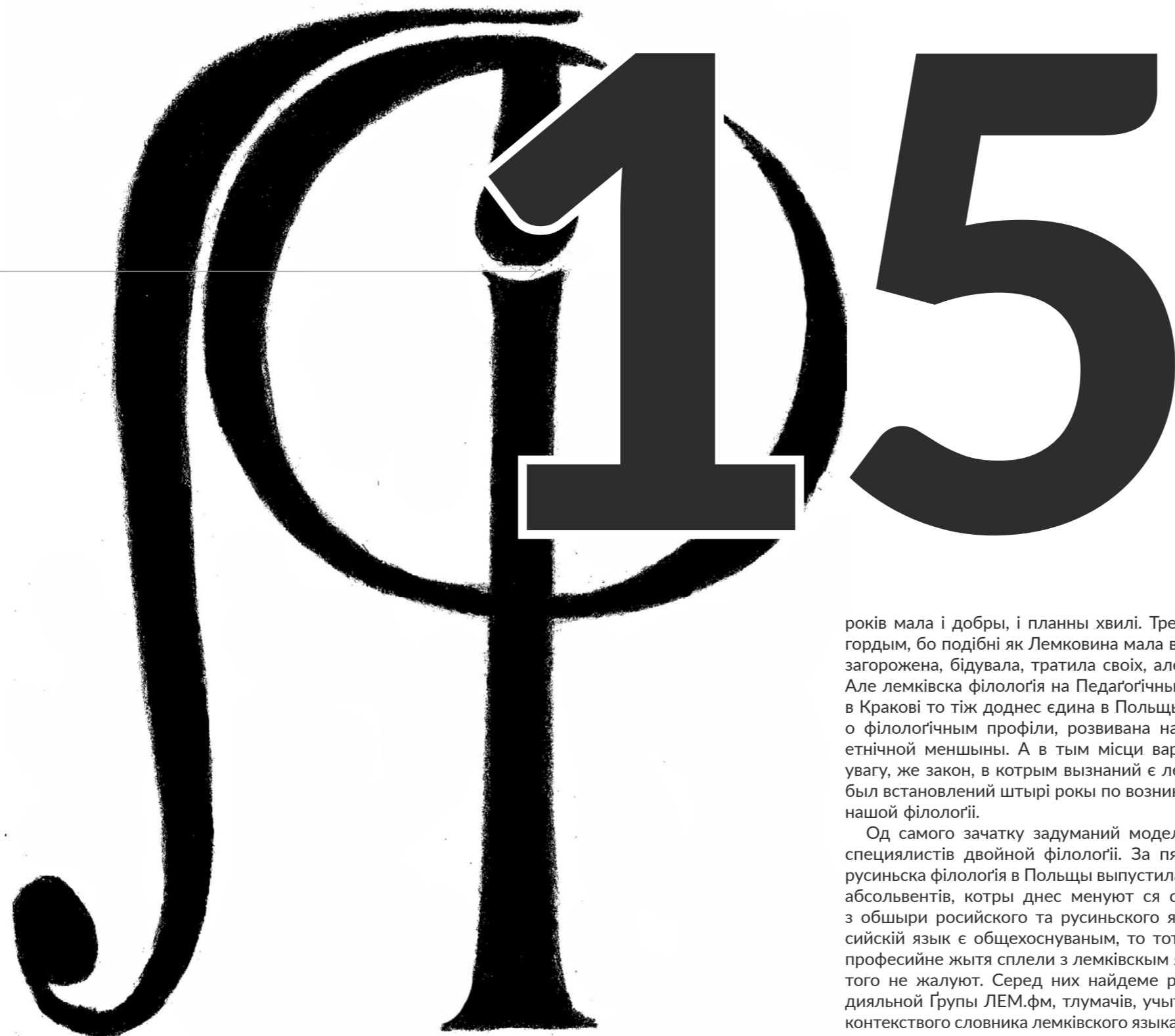
18.10.2016 (Културный дїм Стара Любовня, 10.00 год.)

«ЗЛАТЫЙ КЛЮЧІК»

Буратіно, головный герой приповідкы Олексія Толстого Златый ключік або Буратіновы авантуры, то жыванська, непослухняна і неконечно звездава, но наприк тому симпатічна деревяна лялька із довгым носом, котрый як кібы був на тото, жебы го маїтель пхав там, де не треба. Буратіно має ніс, котрый вынюхать каждую авантуру, небезпеку, но і способ, як із того добрі выйти, і не лем то – поможе му найти то, по чім вшыткы тужыме – златый ключік, котрым дають ся одкрыти двері до щастливого жывота...

30.10.2016 (СНМ Мартін, 16.00 год.)

років тому выстартувала руси́ньско-лемківска філологія

лемківском філологіям в Кракові, а Інститутом русинського языка і культуры на Пряшівськым Університеті в Пряшові та Університетом в Новым Саді в Сербії фурт приносит Русинам почуття важности і спільноты поєднанных стандартів русинського языка. На основі той же широко зарисованой спілпрацы, Краків мал нагоду організувати в 2007 році III Конгрес Русинського Языка. Скоро по основаню, філологія была організатором в 2004 році науково-дидактичной конференції для учителів лемківського языка, яка мала на цілі піднесіня рівня і промоцію вчыня языка в основных і середніх школах. О два рокы пізнійше одбыла ся тіж успішна наукова конференция, бодай перший раз так сильно посвячена нашому актуальному жытю, пн: «Дилемы достоменности Лемків – історичний, языковий, культуровий, громадскій аспект».

Інчыом вызначном подійом для самой структуры філологіі, было торжественне одразднуваня 10-літя ей основаня, до котрого гейбы і по части мал бы навязувати сес текст. В 2011 році в краківськым студентськым клубі Бакалаж зышли ся ведно студенты за дотеперішні рокы фунгуваня, професоры, русиньскы активісты та політыкы і урядныкы од рамени власти Польской Республики. Товды же, наново ціла академіцка соспільніст разом з нашом філологіям набрала глубокого дыху в груди, обертаючы ся за успішным минулым, але смотрячы при тым допереду за новыма плянами.

Філологія можніст розвитку і позняня дає не лем ей студентам – дає ей і нам. То вдяка проектам, котры ведены сут в рамках тереновых досліджынь. Днес то часто недоціняны справы, але з перспективы часу, бесіды записаны з натуральныма носителями языка та історії можут вказати ся неоціненыма. Гейбы, то они – на тяжке будуче лемківской достоменности і языка можут дальше і правдиво вказувати правильніст вымовы і думаня. Днешні студенты і давны абсольтенты заняли ся важном справом ревіталізації лемківських пісен, котрых реконстукції вказуваны сут в виді проекту Міцне Зіля.

Русиньско-лемківска філологія в Кракові не стратила. То она выграла велику борбу за наш язык, лемківске «я» і фурт твердо кричыт, коли треба. На жаль і она має деяких противників, котры хотіли бы ей ліквідації. А треба Лемкам памятати, же она спеціальніст є барз важном офіційні фунгуючом в просторі высшого шкільництва структуром, котра влият на еманципацию іх языка і культуры, та дозвелят існтитуційні підтримувати і розвивати основны вызначныкы лемківской достоменности. То лем тільки, або аж тільки. ●

років мала і добры, і планны хвилі. Треба быти з ней гордым, бо подібні як Лемковина мала ворогів, бывала загорожена, бідувала, тратила своїх, але фурт тырват. Але лемківска філологія на Педагогічным Університеті в Кракові то тіж доднес єдина в Польщы спеціальніст о філологічным профілі, розвивана на основі языка етнічной меншыны. А в тым місци вартат звервнути увагу, же закон, в котрым вызнаний є лемківскій язык, был встановлений штырі рокы по возникнію структур нашой філологіі.

Од самого зачатку задуманий модель то вывчыти спеціалістів двойной філологіі. За пятнадцет років русиньска філологія в Польщы выпустила парудесятьох абсольтентів, котры днес менуют ся спеціалістами з обшыри російского та русинського языків. Хоц російскій язык є общехоснуваным, то тоты, котры свое професійне жытя сплели з лемківськым языком, радше того не жалуют. Серед них найдеме редакторів Медияльной Группы ЛЕМ.фм, тлумачів, учителів, едиторів контекствого словника лемківського языка. Але філологія за рокы своей діяльности в вельох молодых Лемках защыпила здорового духа патріотизму і любви до рідного языка. То часто тоты люде твердо стояли за введіньом двоязычных таблиц в декотрых русиньских селах на Лемковині, а днес твердо іх боронят перед штораз частійшыма актами вандалізму.

Наукова структура занимаюча ся русиньскым языком в Польщы не лем заняла ся досліджыньом языка на Лемковині, але і розвинула спілпрацу в тій обшыри з другыма регіонами Карпатской Руси, ачий і поза ньом. Завдакы тому студенты, але і члены лемківской етнічной меншыны мают свідоміст шыршого загальнорусиньского контексту, в котрым розвиват ся «локально» лемківскій язык і культура, але тіж залежности громадско-культуровой ситуації меншыновых груп од політыкы і правной системы даной державы. Розвивана спілпраца медже

1. жолтня/октября 2016 р. минуло 15 років од покликания лемківской філологіі. Полна назва той спеціалізації то російска філологія з лемківско-руси́ньскым языком, котра фунгує од 2001 рока на Педагогічным Університеті (товды: Педагогічна Академія) в Кракові. То важна річниця – не лем для академіцкого середовиска, але предо вшыткым для Лемків, котрых язык вдяка тому вынесений был на высоты. Покликания лемківской філологіі запише ся (а може уж ся записало) в історії нашого народу подійом не даючом ся порівнати до жадной інчой на просторі віків. То іста нобілітація нашой перлины – рідного языка.

Ведно з новым академіцкым 2001/2002 роком на Педагогічным Університеті в Кракові выстартувала по-

лноправна, університетска єдиница лемківського языка. Подія тотя вкінци могла ся одбыти по парох десятилітх вынятя нашой нації спід права при вытуженых старанях др габ. Олены Дуць-Файфер та заангажуваню товдышнього посла на Сойм ПР – Войцеха Гауснера. *Бо то він отверал всякы двері, до котрых пак твердо дуркала Олена Дуць-Файфер* – писал перед пятнадцетьюлітьом на сторонах «Бесіды» ей шефредактор, Петро Трохановскій.

Хоц офіційальний початок фунгуваня лемківской спеціалізації асоціює ся з зачатком академіцкого рока, то дорога до возникнія лемківско-руси́ньской філологіі зачала ся перше. Тотя єднина в Польщы дидактично-наукова структура, котра вчыт будучых спеціалістів лемківського языка, культуры і літературы, за своїх пятнадцет

Общество, проти котрого ся поставив єпіскоп

1-го октября мнинать 150 років од зачатку діяльности русиньской культурно-освітньої організації русофільской орьєнтації під назвов *Общество святого Василія Великого*, яка діяла на території Підкарпатської Руси. Першым председом общества был Адолф Добрянський, першый посланець в Угорьскім сеймі за Вышне Угорьско, котрый в сеймі обгайовав права угорьскых Русинів і Словаків.

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Історія общества є повязана із 1864-ым роком, коли было засноване *Теологічне общество (Hittani Társulat)* при Ужгородській богословській семінарії, котре іщі того самого року звернуло ся до габсбурзьскых властей із просьбов о схваліня штатуту новой організації під назвов *Літературне общество підкарпатьскых сынів Восточной грекокатолицької церкви*. Власть дали схваліня про нове общество, но в часі, коли організації зачала свою діяльність, у 1866-ім році, єдним із їй ведучих став ся Адолф Добрянський, котрый єй переименовав на *Общество святого Василія Великого*. Добрянський, котрый мав контакти із словацькима будителями, організації зачав будовати за моделом словацької організації – *Матиця словенська (Matica slovenská)*, з котров мав тісне повязаня і був єй співоснователем. Із Добрянського приходом до общества кількість членів підросла на 350. В році 1870 мало *Общество святого Василія Великого* вже 700 членів.

Ведучі органи організації были в Ужгороді. Общество дало собі мету приготівліня русиньскых і мадярьскых учебників про школы Мукачівської і Пряшівської грекокатолицьких епархій, публікованя книг з релігійним обсягом і видаваня газети.

В році 1867 общество выдало перше чісло газети присвяченой Русинам, котра друковала ся на території Карпатської Руси під назвов «Свѣтъ». Тот самый рік зачав ся выдавати шторічний календарь «Мѣсяцословъ» (рр. 1867–1889). В році 1870 промадярьскы орьєнтованный мукачівський єпіскоп Штефан Панкович обвинив газету «Свѣтъ» із «небезпечных тенденцій». Слідуючий рік газета перестала виходити і была замінена новов під назвов «Новый Свѣтъ». Тота газета так само виділа ся єпіскопови Панковичови барз русофільскы орьєнтованов і в році 1872 была замінена газетов «Карпаты», котра виходила в рр. 1873–1886.

Натіганя ся з газетов общества было першов етапов кампані єпіскапа Штефана Панковича проти русофілів, в результаті чого в 1871-ім році був з посады головы організації одкликанный А. Добрянський і його заступник Иван Раковский. Были вымінены за священників, котры были вірныма ідеї угорьской державы. Результатом было, же в році 1872 був головов общества «выбранный» за господаря Шандор Негребецький і незначучій містный діятель Георгій Маркуш, котры ани не знали говорити по русиньскы. Єпіскоп зліквідовав фонд общества, котрый мав служыти на збудованя *Народного дому* (в році 1871 было в касі 5500 гулденів), дочасный будинок, котрый придбало общество, був проданный і горшы были вер-

нуты до касы організації. На зборах общества у 1873-ім році было запропоновано змінити назву організації і выдавати веце книжок по мадярьскы. Но тото ся не стало, а *Общество святого Василія Великого* продовжовало упадати і в наступных двох десятилітнях стало ся практично бездіяльным.

В році 1895 новий мукачівський єпіскоп Юлій Фірцак ініціював обновліня діяльности общества. Нове покоління прорусиньскы напращеных активістів як Євменій Сабов, Василь Гаджега, ці Августін Волошин, стало ся новов силон організації. В тім самім році общество придбало друкарню в Ужгороді і обновило выдаваня шторічного календаря. Два рокы пізніше зачала ся выдавати нова русиньска тыжденна газета під назвов «Наука» і в році 1898 був публікованный першый популярный букварь Михайла Врабеля. В условиях новых політичных реалій Угорьска і політики мадярязації, котра ся уміцньовала, общество публіковало про Мукачівску грекокатолицьку епархію молитвенники по мадярьскы і по році 1899 выдавало газету «Гереґ-католикуш семле».

Хоць общество перешло із русофільской до прорусиньской орьєнтації, угорьскы власти все із підозрінном смотрили ся на його діяльність. Кірілічны публікації ся брали за потенціалне жрідло панславистичной пропаґанды із Російской імперії. На основі таких реалій выконный комітет організації у 1902-ім році вирішив розпустити общество і передати його активы, головно друкарню, новозаснованому видавництву «Унію». •

Оброблено за: П. Р. Маґочій і кол. – *Енциклопедія історії та культури карпатських русинів*, Ужгород, 2010.

102 роки тому в Талергофі...

3 ЖОЛТНЯ. СУБОТА.

— Гардий ден.
Ідеме на прогулку
помедже шатрами.
Капітан робит
інспекцію лаґру.
Похорон баумайстра.

Стрічам о. Стефана
Копыстяньского
і Григорія Пірога.
Отримуємо каву.

Прислали нам
бляшаны шалькы на
зупу. Робиме список
люди другого шатра.

4 ЖОЛТНЯ. НЕДІЛЯ.

— ден іменин
імператора Франца Йосифа I. О сто,
може, кроків од наших шатер
будуют два деревяны баракы,
в даякій одлеглости єден од другого.

На пляцу медже тыма деревяныма
бараками одслужено польову
обідню, в котрій берут участ
представителі вшыткых шатер
і бараків. Обідню служыт почтивий
старец о. Долинський, соборні
з членами сойму оо. Сеніком
і Метеллом. Хор, котрый складат ся
з реґентів (церковных дириґентів
– П.Т.), добрых співаків і студентів
університету, чыслом до 150 люди,
співат захоплюючо. Австрийскы
офіцеры, котры тіж ту сут,
зачудуваны без границ. З нашого
шатра береме участ о. Сприсс і я.

Візита дохтора. Веевчер чысленны
з нашого шатра кашлют.

5 ЖОЛТНЯ. ПОНЕДІЛЬОК.

— Гарда
хвиля. Кашель мучыт мя меньше, та
з жолудком не в порядку. Бере мя на
блюваня.

Прибывають ґу нам заєдно новы
інтернуваны. Чысло мешканців
нашого шатра доходить уж до триста
люди.

6 ЖОЛТНЯ. ВІТОРОК.

— Ніч холодна, спати
ся не даст. Непорозумліня медже
головным комендантом шатра, а
цельт-комендантами: Северином
Гайдашевскым, Теофільом Ляшом
і ґімназистом Тюком. О. Сприсс
вымагаючий в одношыню до
підвладных і смиренний пред
вышшыма. Владіючы досконало
німецькым языком, він многым
поміг в біді, обмінючы ся на час
словечком з властями.

О яких сто кроків од нашого шатра
выставлена купальня, котра
складат ся з двох маленькых
комірок, што можут помістити до
двадцетеро люди. В кождій
комірці єст деревяний басен з
горячом водом. Нас ділят на
ґруппы, не більшы як тридцет
осіб, і кожду партию приводят
ґу купальни што піл години.
Перша партия, прибывшы на
місце, стала в ряді і по команді –
ту на дворі – розоблекла ся і
вошла до купальні, де зачала
мыти ся горячом водом. Та зато
друга і наступна прибывали
шувні скорше нич попередні
ся не выкупали. Жолніры, не
звертаючы на тото увагы,
дораз по прибытію ґу купальни
розказували розоблікати ся і
інтернуваны голы стояли на
команду, вычекуючы своей
колійкы, нераз і піл години.
Ішол дрібний сніг, обсыпуючы
іх тіла і лежаче в ногах
облечыня. Аж коли попередня
партия выкупала ся і выходила,
жебы на студени облечы
премерзнену одежу, тоты
змерзнены ішли ся купати.
Таке купаня стало ся розсадником
тифусу, запаліня ключів і
інчых хворот.

Ідеме до деревяного бараку
Но 2. Отец Сприсс, враз зо
своім жаком Скобликом і
хлопчыком ідут купати ся.
Барак Но 2 неприязно
наставлений до о. Сприсса –
чом за головного коменданта
выбрано Гайдашевского.
Непорозумліня при поділі
іджыня. До порядку
приводит головний кухар
(«zwei und zwei»), багнетом
«погостившы» троіх.

В бараку Но 2 пробыл ем
лем тыжден.

Проводят дезинфекцию,
нас і наших річы, здає ся –
рідком формалином.

Якысий священник тримат
проповід.

Мы, Лемкы, плачеме.

9 ЖОЛТНЯ. — Познаємил ем
ся з о. Михаілом Єднакым,
вітцьом Юліяна, бывшого
предсідателя студентского
Общества «Буковина» во
Відни.

Жебы зроби ти сой прогулку,
рішыли мы носити воду.
Гарда хвиля. За дрїтами
лаґру, на полях, місцевы
хлопы зберают тендерицю і
вяжут ей до снопів. На
пляцу пред бараком
інтернуваны варят тею на
імпровізуваным пецику.
Єден з інтернуваных
роздобыл машынку до
стріжыня волосів і тым
способом зараблят на хліб.
Част інтернуваных будує
під оком техніка баракы,
інчы приводят баракы до
порядку од зовнишньої і
внутрішньої страны, іщы
інчы занимают ся гром в
волка і уці.

Серед інтернуваных стрічам
кількох членів родины
Хомяків. Священник, о.
Семен Савула, гварит
проповід окружаючий го
дост чысленній гурмі. На
полуденок дают мясо з
ґрисіком. З о. Сприссом
устанавляме плян працы
в бараку на наступний ден.
Ввечер настрій пригнобліня.
Вшыткы барз тужыме за
рідныма странами.

Прибыват транспорт
новых інтернуваных з
Перемьшля, медже нима
Наташа Несторович.

8 ЖОЛТНЯ. — Холодний ден.

Проходжу ся з Качором.
Похорон селянина. Купил ем
молочну булку для хворого
о. Хомицкого.

Стрічам грубого Козіровского,
юристу, мого віденьского
знаємого. Коцко зберат
замовліня на «закупы» в
Грацу. Істи дают не веце як
двараз на ден; жебы забити
докучаючий голод, варю сой
штоси на подобу зупы.

ТЕОФІЛЬ КУРИЛЛО

Дневник Лемка з Талергофу
(Лемківській Річник 2004, з
великоруского языка
перевюл Петро Трохановскій)

Третє колесо, ці третій кінь?

В понеділок 26-го септембра 2016-го року в Братиславі проходило вже четверте сполучне засідання влад Чеської і Словацької республік. Владны кабінеты премерів Богуслава Сobotky і Роберта Фіца говорили о взаємных односинах, співпраці, беспечности ці будучности Европской унії.

Влады обидвох держав так само заміряли ся на приготовльованя сполучных святковань той рінціці выникнута Чехословакії, пятьдесятой рінціці од смутні закінченой Празькой яри ці 25-ой рінціці выникнута окремых незалежных держав Чеськой і Словацькой республік. Тоты вшыткы рінціці выходять на еден рік, і то рік 2018.

Потішыло ня, же влады обидвох держав о тім їднали, і же проявили

інтерес тоты рінціці святковати доведна. Потішыло ня то головно із той причіны, же Словакія як раз таким історичным діям, як выникнута першой республіки, Празька ярь, давать омного меншый простор в сполучности, в політіці, в медіях, як Чеська республіка. Хоць Словакія офіціално выходить із історії 1-ой Чехословацькой республіки і одкликує ся на ню як на свою першу державность, не говорить о Словацькім штаті, котрый був сателітом націстичного Німецька, выголошіньом незалежности як кібы радше давала руки гет од вшыткого, што є повязане зо сполучнов історійов Чехів і Словаків. І так, нажал, покля є в Чеській республіці 28-ый октобер, значить день выникнута республіки, державным святом, на Словакії є то лем памятный

« Русины республіку хотіли, свої теріторії ку республіці приєднали добровольно і стали ся таким державотворным народом республіки, як і два народы Чехів і Словаків. »

день записанный малымі буквами десь в календарі, што в практиці значить, же собі на нього помалы ніхто ані не спомяне і молодшы генерації на Словакії ані не знають, што бы сьме собі в тот памятный день мали властно припоминати. Зато таку ініціативу, наведе сам пересвідченый о тім, же розділіня державы было хыбов, лем витам.

Но ведно з витаньом той ініціативы чоловіку бігать в голові і дакілько впросів. Не знам, што вшытко в рамках святковань той найголовнішой рінціці – выникнута 1-ой Чехословацькой республіки, Чеська республіка і Словакія приготовлять. Но, не забудуть на то, же святковати бы не мали лем Чехы і Словацы? Же є ту іщі третій

народ, котрый державу, на котру ся днесь Чеська і Словацька республіки одкликують, співосновав і помагав будовати?

Русины не были в часі заснованя республіки в позіції іншых меншын. Покля іншы меншыны, наприклад Мадярі ці Німці, ся в тій республіці просто лем раз рано збудили і зачали в ній творити меншину, і то не все согласно і добровольно, Русины республіку хотіли, свої теріторії ку республіці приєднали добровольно і стали ся таким державотворным народом республіки, як і два народы Чехів і Словаків.

Кідь днесь говориме о тім, же Словакія і Чеська республіка хотять доведна святковати тот вызначный юбілей,

спомянуть собі на то, же коло Чехів і Словаків бы мали стояти і Русины? І зачнуть ся тоты два народы коло вшыткых тых приготовльовань святкованя конечно холем дакус задумовати, што є з тыма, котры з нима основали державу, яку собі хотять припоминати? Задумають ся над тым, што є з тыма, котры за освободжіня Чехословакії войовали в армаднім корпусі генерала Свободы, і котрых теріторію потім єдным луском передали Сталінови? Спомяне собі дахто на тот народ і буде ся інтересовати о то, які мають тоты люди днесь условії і права про свій розвиток?

Не знам, ці буде даколи ліпша принагода про чеську і словацьку діпломатію ку тому, жебы выразили підпору головно Русинам, котры днесь жыють

на Україні і не хотять ніч інше, лем свої права. Они, котры рішыли о своїй окремії державности свободно лем раз. І то як раз втогды, кідь основали республіку, котру собі їдуть Чехы і Словацы припоминати. Но ку тому, жебы таке дашто словацькы і чеськы політіци зробили, бы собі мусили раз і навсе усвідомити, же Русины не были в республіці третім колесом на возі, а третім коньом, котрый так само тігав ладунок складной і тяжкой молодой державности.

Русины бы мали быти закликаны на святкованя. І з боку братських народів, з котрыма основали державу, бы їм мала прийти холем морална підпора. ●

Події в найблизшым тыжні

1

04.10.2016

«Медвідь» і Спросины» – выїздны пєсы ТАД Строків, Дім Культуры, 19.00 год.

2

05.10.2016

Надзвычайне засіданя Спільной Комісії Уряду та Национальных і Етнічных Меншын Міністерство Внутрішніх Справ і Адміністрації в Варшаві, Варшава

3

05.10.2016

«Москва-Петушки» – пєса ТАД Театр Александра Духновича, Пряшів, Мала Сцена, 19.00 год.

4

07.10.2016

14. Русиньска Забава Кошыці, ул. Єдлікова 7, 19.00 год.

5

08.10.2016

Кулінарны варштаты Ашвіль, ЗША

Кулінарны варштаты, котрых інструктором єст Андреа Робель, заплануваны сут на дві часты. Вчас першых, 8. жолтня/октобра буде мож ся навчыты пєчы оріховы і маковы булky, а вчас другых, 12. грудня/децембра, пєчени будут традиційны рїздвяны кісточка.

6

08.10.2016

«Карпаторусины – міты і стереотыпы» – прелекція Carpatho-Rusyn Cultural Center, 915 Dickson St, Munhall, Pennsylvania

Прелекція проф. П.Р. Магочія пн. «Карпаторусины – міты і стереотыпы», на котрій професор буде розповідал про еволюцію достоменности, од минулости по сучасніст, той власні ґруппы Славян, яка жыє в Середній Европі, четвертой попри Росиянах, Білорусинах і Українцях східньославянської нації.

7

08.10.2016

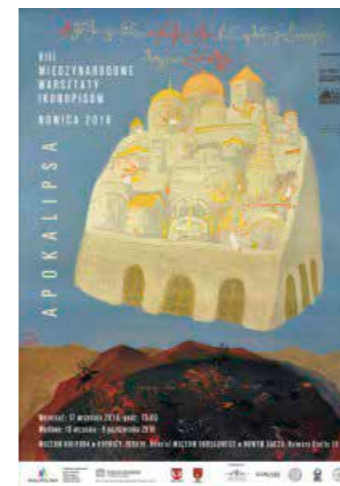
«Медвідь» і Спросины» – выїздны пєсы ТАД Руска Поруба, Дім Культуры, 19.00 год.

8

09.10.2016

«Апокаліпсис» – конец выставки Музей Никыфора, Крениця

9. жолтня/октобра 2016 р. кінчыт ся експозиция выставки «Апокаліпсис» в креницьком Музею Никыфора, будучой плодом VIII Медженародовых Варштатів Іконописців Новиця 2016.

10

09.10.2016

«Гавай» – выїздна пєса ТАД Волиця, Дім Культуры, 16.00 год.

9

09.10.2016

Змаганя «Лемківській вызов» Квятон

По Лоси і Высовій, 9. жолтня/октобра 2016 р. в Квятони одбуде ся третя част змагань в літаню «Лемківській Вызов» («Bieg Wyzwanie łemkowskie»).

Скоропис

знають, де їх глядати, але ніхто ніч з нима не може зробити. Бобрам пробачу. Лісним людям – ніт, хоц здає ся, же тіж сут кымси хоронены...

Охорона – важна річ. І не пю ту до бобрів. Хоронити і респектувати треба право, медже інчыма тото, котре тыкат меншын. Не каждому такы бздины в голові, як напр. геройови неєденого речыня в Скорописі – Генадийови Москальови, шефови Закарпатской Державной Администраціі, котрий на своїм офіціальным сайті заявив, же повідомил Службу Безпеки України о проведенію конференції, котра дотулят ся прав національных меншын на Закарпатю. Попросил, жебы «схоснували вшыткы передвиджены українськыма законами можности», бо не може ся повторити на історичній Підкарпатській Русі тото, што ся стало на Донбасі. Чом? Зато, же конференція (в оригіналі – форум) має «яскарово-выражений провокаційний характер». Аж тепер, коли іщы раз прочытал єм цілий абзац, задумал єм ся, чом тото пишу, бо зачал єм о респектуваню права. Забыл єм, же на Україні, як єдиній во світі державі, обовязує право, котре не дає жадных прав Русинам. З того пункту пізріня – гей, Генадий Москаль то перший сторож українського права. Пробачте, комуністичного права, котре фурт обовязує на Україні. Уж цілых 25 років – прекрасний ювілей.

О інчым ювілею, і до того двойным, іщы перед тым, як встигли сме поінформувати мы – Медияльна Група ЛЕМ.фм, інформує Radio-Lemko.pl. То 15-літя ансамблю «Ластівочка», діючого при пшемківськым кружку Стваришыня Лемків, і десята ювілейна едиция Стріч Трьох Поколінь з Лемківском Культуром. Не чудує мя тото, же Radio-Lemko.pl, котре дотепер было таблицьом оголошынь в більшости для українських, або українізаційных подій, в тым таких, котры само організує, нас випередило – бо такы сут реалиі рынку. Не чудує мя ани тото, же мы, хоц – согласно порозумліню з СЛ – нас організатори дали на медияльного партнера тых ювілеїв, плякаты і деталі о двойным ювілею достали дуже пізнійше – бо такы реалиі Стваришыня Лемків. Направду очы мі ся вытріщыли, коли єм получыл оба факты. Цікаве, котре радийо приде робити реляцію нажыво з той події. Підповім (хоц головы не дам, бо може конкуренція за пару років діяня уж ся навчыла, як робити жыве радийо) – по мойому лем єдно. Зато уж днес красні просиме до Пшемкова, дякуючы за шеруваня том подійом через колегів по фаху і при нагоді поздравляючы їх сердечно.

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

О гляданю на Пряшівській Русі дикых котів о величезных розмірах (замірено не хосною синонімів того слова, напр. коцур, мачка, кыцьо, жебы зас не провокувати до писаня выдатной блогеркы з Устя/Усьця – іщы дахто буде мусіл тото чытати) писал єм в єдным з літніх Скорописів (ЛЕМ.фм+, но. 15). Тема втихла, а мы дотепер не знаме – ци то лем людске выображыня, ци фактично даяка пума втекла з зоо. Продолжыньом той відомости може быти інформація, котру описали Піддуклянськы Новинкы (Podduklianske Novinky, но. 38, выдане 19.09.2016). Під гором Маковиця, недалеко Свидника, тамтышня поліція глядала голого мужчыну. Свідкы тых подій, котры диспонували ачий фотографіяма доцяп нагого хлопа, бесідували, же голец втік алісом попри селі Юркова Воля в сторону Маковиці. Онедолга, цілы сотні поліціантів, котрым допомагали псы, глядали мужчыну і в других селах – Чорнина і Нижній Орлик, але, на жаль, никого не нашли. За поліційныма інформаціяма, то «здоровий хлоп» – ок. 180 см высокій, коротковолосий, не єст агресивний і – што найважнійше – мал бесідувати по русинськы! То тепер самы выбирайте, кого ліпше стрітити в лісах Пряшівской Русі – небезпечного тигра, ци неагресивного Русина. А тото, же голий? Може бідний уж з діда-прадіда, але хоц духом богатий...

Ідучы на Лемковину, але дальше остаючы в лісі, а конкретно – при лісных людях (лем не путайте з лісниками і лісничыма – они сут окей), мож бы подумати, же іщы ціла купета там жыє. Хоц дотепер ніхто іх не виділ, або може не хотіл видіти, в посліднім часі іх активніст мож было спостеречи в околицях Реґетова, Ріпок, а недавно Гладышова. Іщы перше – в Білянці. Лісны люде сут примітивным підґатунком Homo sapiens, не приналежат до нашой цивілізації, мусят іщы за ньом гнати, але до ней далеко-далеко. Не знають квитучых вышен, не звідуют ся «по што», а допіро дост недавно одкрыли фарбы, але не знаючы, што ся з нима робит, прібують іх хоснувати до бабраня на двоязычных таблицях на Лемковині. Лісны люде мусят быти барз низкы, бо піднесена рука з пендзликком замачаным в фарбі старчыт досягнути лем до лемківской назвы села, котра находить ся долов, під польськым названьом місцевости. Люде з ліса сут як бобры – діют вночы, вшыткы на них кыльнут, вшыткы

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

Вшыткы любиме позерати на американськы сфільмуваны судовы драмы. «ЛЕМКО» – газета для народа – ч. 50. за 1912 р. дає пораду, яким способом дознати ся про рішыня суду за доцяп невеликы грошы. Тото дозволят одраз пришпарувати час, грошы, емоції і не цеприти ся в телевизор.

Так як в правдивым суді, і наша редакция не даст нікому заруuky, же каждую справу выграте. Але дознате ся од нас, што вам повіст судя. Напиште лем до нашого адуката. Здравлю тых, котры не годны вснути.

Предь судовымъ разберательствомъ.
✧✧✧

Хитрый крестьянинъ пришолъ до адуката и оповюль одну справу.

Адукатъ: Выграешъ певно.

Крестьянинъ: Добрѣ же знаю; теперь не буду позывати, бо вамъ повюль справу мойого противника.

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Судова драма

ЛЕМКО
ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.
надавалем на языкѣ, наближенномъ до лемковского говора.

НАУКА

ДУХОВНА И ПОУЧИТЕЛЬНА ГАЗЕТА ДЛЯ УГРО-РУСЬКОГО НАРОДА.

У БИРОВА.

Гаџа: Пане бпрове, я пожичила Аннѣ горнецъ, а она его розбила ---- най же теперь заплатитъ менѣ за шкоду.

Анна: Все не правда, прошу пане бирове! Разъ, что отъ ней не жичила жадного горшка, а другое, что якъ я его взяла, то горнецъ бывъ збитый, а третое, что горнецъ бывъ цѣлшенъкій, якъ я его отдавала. Съ три рѣчи я могу разъ заприсягнути.

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Заприсяжена правда

Духовна і поучительна газета для угро-русского народа – «Наука» – ч. 8 за 1913 р. приносить барже розвинену версію приповідкы про три правды. Тым разом вшыткы три роды правд переданы Ганком єднако правдиво і дополняючы ся. Сходять ся до єдної заприсяженої перед высокым урядом правды. Коротко пишучы – руской правды.

